

καντήλι

καντήλι, το, ουσ. [<μυν. κανδήλι(ο)ν, υποκορ. του μτγν. ουσ. κανδήλη]. **1.** μικρή καντήλα, που είτε κρεμιέται στα εικονίσματα είτε (παλιότερα) χρησιμοποιούνταν για ηλεκτροφώτιση: «η μητέρα άναψε το καντήλι και το τοποθέτησε μπροστά στο εικόνισμα || στα χρόνια μας διαβάζαμε με το φως του καντηλιού». **2.** (στη γλώσσα των μηχανόβιων) μεγάλη σούζα με τη μοτοσικλέτα: «αυτός ο μηχανόβιος είναι και ο πρώτος στα καντήλια». Υποκορ. **καντηλάκι, το**. Μεγεθ. **καντήλα, η** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- *ανάβουν τα καντήλια μου*, κυριεύομαι από οργή, εξαγριώνομαι: «κάποια στιγμή, απ' το πες πες, άναψαν τα καντήλια μου και τα 'κανα όλα μπάχαλο»·

- *γαμώ τα καντήλια μου!* έκφραση αγανακτισμένου ή εκνευρισμένου ατόμου: «γαμώ τα καντήλια μου, όλα τα στραβά σε μένα θα τύχουν;». Συνήθως η φρ. κλείνει πάλι με το *γαμώ*. Για συνών. βλ. λ. [γαμώ](#)·

- *γαμώ το καντήλι μου!* έκφραση αγανακτισμένου ή εκνευρισμένου ατόμου. Ίσως αναφορά στο ύψωμα Καντήλι, που βρίσκεται στην περιοχή του Μεγάλου Πεύκου και που είναι περιοχή ασκήσεων για τους λοκατζήδες. Συνήθως η φρ. κλείνει πάλι με το *γαμώ*·

- *γαμώ τα καντήλια σου!* ή *γαμώ το καντήλι σου!* ή *σου γαμώ τα καντήλια!* ή *σου γαμώ το καντήλι!* **α.** επιθετική έκφραση εναντίου κάποιου που είναι ενοχλητικός, που μας δημιουργεί προβλήματα: «πάψε, γαμώ τα καντήλια σου, γιατί μ' έπρηξες με τις βλακείες σου! || κάτσε καλά, γιατί σου γαμώ τα καντήλια!». **β.** εκστομίζεται και ως βρισιά. Η φρ. πιο αραιά από ό,τι η αμέσως πιο πάνω κλείνει πάλι με το *γαμώ*. Για συνών. βλ. λ. [γαμώ](#)·

- *έσβησε το καντήλι του*, πέθανε: «ύστερα από μια ήρεμη νύχτα έσβησε το καντήλι του»·

- *κατεβάζω καντήλια*, βρίζω ασύστολα, ιδίως τα θεία: «είναι κλεισμένος στο γραφείο του και κατεβάζει καντήλια, γιατί απ' το πρωί τίποτα δεν πάει καλά στη δουλειά». Συνών. *κατεβάζω Χριστοπαναγίες / κατεβάζω Χριστούς και Παναγίες*·

- *ρίχνω καντήλια*, βλ. φρ. *κατεβάζω καντήλια*·

- *σβήνει το καντήλι μου*, βρίσκομαι στα τελευταία μου, είμαι ετοιμοθάνατος, πεθαίνω. (Λαϊκό τραγούδι: *η ζωή εδώ τελειώνει, σβήνει το καντήλι μου κι η ψυχή σαν χελιδόνι φεύγει απ' τα χείλη μου*)·

- *σώθηκε το καντήλι του*, βλ. συνηθέστ. *σώθηκε το λάδι του*, λ. λάδι·

- *του ανάβω καντήλι*, τον ευγνωμονώ: «όσο ζω, θα του ανάβω καντήλι αυτού του ανθρώπου, γιατί κάποτε με βοήθησε και με γλίτωσε από μεγάλες περιπέτειες»·

- *του γαμώ τα καντήλια*, **α.** τον καταξεφτιλίζω, τον καταντροπιάζω: «μπήκα μέσα στο μπαράκι που συχνάζει κι εκεί μπροστά στον κόσμο, του γάμησα τα καντήλια». **β.** τον τιμωρώ σκληρά, τον δέρνω άγρια και, κατ' επέκταση, τον κατανικώ: «τον έπιασε στα χέρια του και του γάμησε τα καντήλια». **γ.** εκστομίζεται και ως βρισιά. Για συνών. βλ. λ. [γαμώ](#)·